

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТРАТЕГИЯ

**ЗА ВЪВЕЖДАНЕ НА ЕЛЕКТРОННО УПРАВЛЕНИЕ
И ЕЛЕКТРОННО ПРАВОСЪДИЕ В
СЕКТОР „ПРАВОСЪДИЕ”**

2014-2020 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

СЪКРАЩЕНИЯ И АБРЕВИАТУРИ.....	4
I. УВОД	5
II. МИСИЯ ЗА ЕЛЕКТРОННО УПРАВЛЕНИЕ И ЕЛЕКТРОННО ПРАВОСЪДИЕ	7
III. ПРИНЦИПИ НА ЕЛЕКТРОННОТО УПРАВЛЕНИЕ И ЕЛЕКТРОННО ПРАВОСЪДИЕ В СЕКТОР „ПРАВОСЪДИЕ“	7
IV. ЦЕЛИ НА ЕЛЕКТРОННОТО УПРАВЛЕНИЕ И ЕЛЕКТРОННОТО ПРАВОСЪДИЕ	8
4.1. Основна цел на електронното управление и електронно правосъдие	8
4.2. Специфични цели на електронното управление	8
4.2.1. Въвеждане на критерии за качество на електронно управление в СП.....	8
4.2.2. Въвеждане на критерии за надеждност на електронно управление и електронно правосъдие в СП.....	9
4.2.3. Разработване и предоставяне на електронни услуги за гражданите и бизнеса от страна на СП	9
4.2.4. Интеграция и централизация на информационните процеси в СП	9
4.2.5. Ускорено развитие на регистърната реформа.....	10
4.2.6. Популяризиране и достъп	10
V. ВИЗИЯ ЗА ЕЛЕКТРОННО УПРАВЛЕНИЕ И ЕЛЕКТРОННО ПРАВОСЪДИЕ	10
VI. АНАЛИЗ НА ТЕКУЩОТО СЪСТОЯНИЕ	11
6.1. Обзор на нормативната база.....	11
6.2. Организационна структура и човешки ресурси	15
6.3. Състояние на информационните технологии	17
6.4. Изводи	20
VII. МОДЕЛ НА ЕЛЕКТРОННО УПРАВЛЕНИЕ В СЕКТОР „ПРАВОСЪДИЕ“	20
7.1. Организационен модел	20
7.2. Правна рамка.....	23
7.3. Управлена структура	23
7.4. Политика по управление на конкретни проекти	25
7.4.1. Фаза на подготовка на проекта.....	26
7.4.2. Фаза на ИТ проекта	27
7.4.3. Фаза на реална работа на системата.....	27
7.5. Стратегия за подпомагане на потребителите.....	27
7.6. Политика по човешките ресурси.....	27
7.7. Информационен модел	27
7.7.1. Данни.....	29
7.7.2. Информационни стандарти	30

7.7.3.	Регистри.....	30
7.7.4.	Реинженеринг на процеси и услуги	38
VIII.	ТЕХНОЛОГИЧЕН МОДЕЛ	38
8.1	Технологичен модел на комуникационна свързаност	39
8.2.	Технологичен модел на информационна инфраструктура	39
8.3	Технологичен модел на изчислителни центрове и ИТ инфраструктура в тях.....	40
8.4.	Приемственост	41
8.5.	Сигурност	42
8.6.	Оперативна съвместимост.....	42
IX.	МОДЕЛ ЗА ДОСТЪП ДО ЕЛЕКТРОННО ПРАВОСЪДИЕ.....	42
X.	МОДЕЛ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ЕЛЕКТРОННА АДМИНИСТРАТИВНА УСЛУГА НА ГРАЖДАНТЕ И БИЗНЕСА	43

СЪКРАЩЕНИЯ И АБРЕВИАТУРИ

ЕУ	Електронно управление
ЕП	Електронно правосъдие
ИТ	Информационни технологии
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
СП	Сектор „Правосъдие”
МП	Министерство на Правосъдието
СВ	Съдебна власт
ВСС	Висш Съдебен Съвет
ЕС	Европейски съюз
ЕК	Европейска комисия
ВРБ	Второстепенни разпоредители с бюджет към министъра на правосъдието
АВ	Агенция по вписванията
ЦРОЗ	Централен регистър на особените залози
НБПП	Национално бюро за правна помощ
ГДО	Главна дирекция „Охрана”
ГДИН	Главна дирекция „Изпълнение на наказанията”
НИП	Национален институт по правосъдие
ЗЕУ	Закон за електронното управление
ЗЕДЕП	Закон за електронния документ и електронния подпись
ЕЕСМ	Единната електронна съобщителна мрежа на държавната администрация и за нуждите на националната сигурност

I. УВОД

Правителството на Република България провежда цялостната държавна политика в областта на електронното управление.

Предоставянето на качествено административно обслужване по електронен път по всяко време, на всяко място и чрез алтернативни канали за достъп наложи създаването на ясни правила за цялата държавна администрация. Приета е Стратегия за развитие на електронно управление в Република България 2014-2020г. и пътна карта за нейното изпълнение.

Електронното правосъдие е средство за повишаване на ефективността на сектор „Правосъдие“ и облекчаване на достъпа до правосъдие от страна на гражданите и бизнеса. Електронното правосъдие и електронното управление са във взаимовръзка, в технологична и нормативна обвързаност.

Със свое решение от 21.11.2012 г., правителството на Република България прие Концепция за електронно правосъдие, съдържаща принципите, целите и фазите за неговото въвеждане. Концепцията е неразделна част от провеждащата се цялостна реформа на съдебната система у нас и е предпоставка за осигуряване на ефективност и прозрачност на съдебната система посредством използване на информационните технологии, както и създаване на удобство за самите граждани и юридически лица.

Настоящата Стратегия е основополагащ документ за единно формиране, планиране, осъществяване, координиране и контрол на политиката в сектор Правосъдие, провеждана от държавните институции в сътрудничество с гражданите, бизнеса и съсловните организации. Документът е разработен съгласно програмите на правителството на Република България за развитие на електронното управление и инициативата на Европейската Комисия i2020 и отразява важността на процесите за развитие на достъпно и ефективно електронно правосъдие.

Основната цел на стратегията, която произтича от Концепцията за ЕП е да се повиши ефективността в сектор „Правосъдие“, чрез използване на електронни документи не само от органите на съдебната власт, но и от всички органи в сектора, както и при взаимодействието им с други административни органи, организации, граждани и бизнеса. Така ще се прояви максималният ефект при постигането на целта, за гражданите, бизнеса и държавата. Изпълнението на основната цел ще послужи като катализатор за постигането на множество подцели, чрез които ще се повиши доверието на гражданите и бизнеса в съдебната власт, пряко или косвено ще се намали административната тежест, ще се постигне максимална равнопоставеност, и не на

последно място ще се повиши вътрешното и международно доверие в държавата като цяло.

Настоящата стратегия определя политиките, целите и дейностите, които следва да извършат МП и ВСС за изпълнение на залегналите в Концепцията за ЕП етапи за реализирането ѝ.

В тази връзка, МП и ВСС разглеждат въвеждането на електронното правосъдие и електронното управление в сектора като набор от взаимосвързани средства, чрез които се осъществява:

- Опериране с електронни дела и документи от страна на органите на съдебната власт;
- Достъп до националните регистри по електронен път в реално време;
- Подобряване на взаимодействието и интегрирането на информационните системи на законодателната, съдебната и изпълнителната власт в Република България;
- Свързване на националното ни законодателство и регистри с аналогични европейски регистри и структури;
- Предоставяне на административни услуги по електронен път;
- Повишаване общата правна култура на гражданите;
- Постигане на технологична и семантична съвместимост чрез разширяване на обхвата и максимално прилагане на вътрешните и международни класификатори в съответствие със Стратегията за развитие на електронното управление в Република България 2014-2020, европейското електронно правосъдие и приетата пътна карта, както и поетите ангажименти на сектора към инициативите на ЕС;
- Правосъдие максимално близо и в полза на гражданите и бизнеса.

Институциите от сектор „Правосъдие“ разглеждат ускореното развитие на електронното правосъдие като един от основните си приоритети. Въвеждането на ЕП се извършва паралелно с организационни промени и придобиване на нови знания с цел подобряване на обществените услуги и демократичните процеси и улесняване създаването и провеждането на политиката в правораздаването.

Стратегията определя правата, отговорностите и задълженията на органите на изпълнителната и съдебната власт в сектора по отношение на изграждане, поддържане, предоставяне и ползване на ИТ средствата, чрез които ще функционира електронното правосъдие и електронното управление, при ясно разграничение на отговорностите и гарантиране на конституционния принцип за разделение на властите.

Изпълнителната власт изгражда и предоставя за ползване от целия сектор на ИТ инфраструктурата и компонентите на ЕП и ЕУ, при гарантиране на принципа за ненамеса в дейността на СВ.

Органите от сектор „Правосъдие“ използват инфраструктурата и компонентите на ЕП съгласно приети от тях правила и процедури, чрез които се гарантира стриктното изпълнение на нормативните разпоредби и поети международни ангажименти в областта на ЕП.

II. МИСИЯ ЗА ЕЛЕКТРОННО УПРАВЛЕНИЕ И ЕЛЕКТРОННО ПРАВОСЪДИЕ В СЕКТОР „ПРАВОСЪДИЕ“

Мисията на МП и ВСС за електронно управление и електронно правосъдие в СП е усъвършенстване функционирането на органите от сектор „Правосъдие“, посредством прилагане на средствата на е-правосъдие, както и оптимизиране на дейностите по предоставяне на електронни услуги. Мисията е насочена към гражданите и бизнеса за максимално облекчаване и равнопоставеност при достъпа им до административни услуги и правосъдие.

III. ПРИНЦИПИ НА ЕЛЕКТРОННОТО УПРАВЛЕНИЕ И ЕЛЕКТРОННО ПРАВОСЪДИЕ В СЕКТОР „ПРАВОСЪДИЕ“

Основен за електронното управление и електронното правосъдие в сектора е конституционния принцип за спазване и гарантиране на независимостта на съдебната власт и предоставяне на максимално облекчен достъп на граждани и бизнеса до правосъдие и електронни административни услуги.

При въвеждането на ЕУ и ЕП в СП е необходимо да бъдат спазвани и следните принципи:

- достъпност – осигурява възможност за заявяване на услуга от отдалечено място, без да е необходимо да се изразходва време и средства за подаване на заявлението на място или по пощата;
- прозрачност – осигурява възможност за следене на движението на преписки (дела) в реално време;
- еднократност на събираните данни – задължение на органите в СП да събират само веднъж определени данни от заявителя и да съберат необходимите данни от друг административен орган, който се явява първичен администратор на данни;
- защита на личните данни;

- повишаване на бързината и качеството на административното обслужване;
- улеснен достъп до обществена информация – възможност за сортиране и/или филтриране на информацията по различни критерии.

IV. ЦЕЛИ НА ЕЛЕКТРОННОТО УПРАВЛЕНИЕ И ЕЛЕКТРОННОТО ПРАВОСЪДИЕ

4.1. Основна цел на електронното управление и електронно правосъдие в СП е предоставяне на висококачествени, икономически ефективни и леснодостъпни електронни административни услуги и достъп до правосъдие, ориентирани към гражданите и бизнеса чрез:

- Използване на електронни документи в СП;
- Широк обществен електронен достъп до информация;
- Използване на електронна идентичност и електронен подпись в СП;
- Предоставяне на комплексни административни услуги по електронен път;
- Облекчен достъп до правосъдие и услуги за гражданите и бизнеса;
- Подобряване на ефикасността и ефективността на администрацията;
- Повишаване на прозрачността и отчетността;
- Намаляване на корупцията;
- Създаване на възможност за участие на структурите на гражданското общество в управлението.

4.2. Специфични цели на електронното управление и електронното правосъдие в Република България са:

4.2.1. Въвеждане на критерии за качество на електронно управление и електронното правосъдие в СП, които изискват извършването на следните действия:

- анализ на съществуващата практика в СП и дефиниране на предоставяните административни услуги;
- анализ на действащата нормативна уредба и съответствието ѝ с принципите на електронното управление и електронното правосъдие;
- установяване на необходимост от промяна на нормативната уредба и/или приемането на нови нормативни актове с оглед привеждането им в съответствие с принципите, залегнали в ЗЕУ;
- установяване на най-използваните административни услуги, дефиниране на административните процедури и взаимосвързаност с други

административни услуги, преценка за възможностите да бъдат предоставени по електронен път.

4.2.2. Въвеждане на показатели за надеждност и устойчивост на предоставяните услуги от електронно управление и електронно правосъдие в СП. Необходимо е извършването на следните действия:

- анализ на техническата обезпеченост в СП;
- анализ на надеждността, отказоустойчивостта и сигурността на данните с които се оперира в сектора, и на достъпността на предоставяните услуги;
- анализ на изискванията на нормативната уредба с оглед поддържането на електронни регистри;
- анализ на необходимостта от осигуряване на допълнителна техническа обезпеченост с оглед изпълнението на нормативните изисквания за въвеждане на ЕУ;
- анализ на необходимостта от базов и/или специализиран софтуер с оглед въвеждането на електронни услуги в областта на правораздаването.

4.2.3. Разработване и предоставяне на електронни услуги за гражданите и бизнеса от страна на СП, в т.ч.:

- единна и централизирана ИТ инфраструктура за сектора, като основа гарантираща надеждност и непрекъсваемост при предоставяне на електронни услуги;
- разработване и предоставяне на услуги с висок обществен ефект;
- сигурност при достъпа и съхранението на данните в информационните масиви;
- средства за заявяване, заплащане и предоставяне на електронни услуги;
- равнопоставен и облекчен достъп на гражданите и бизнеса до електронни услуги.

4.2.4. Интеграция и централизация на информационните процеси в СП, в т.ч.:

- преминаване от обмен на електронни документи към достъп до електронни документи;
- преминаване към използване на електронни форми;
- достъп до информация на гражданите, бизнеса и заинтересованите страни;
- разширяване на използването на структурирана информация, включително при съставяне на съдебни актове, чрез използване на класификатори за вид на дело, деяние, правна квалификация и др.;

- създаване на възможност на гражданите и бизнеса, за сезиране на съдебните органи с всички възможни законоустановени действия (жалби, искови молби и др.) по електронен път;
- обеспечена оперативна съвместимост и информационна сигурност;
- бюджетни икономии;
- прозрачност, гъвкавост и динамика;
- оптимизиране на натовареността на служителите и магистратите;
- създаване на правила за използване на електронни архиви в сектора.

4.2.5. Ускорено развитие на регистърната реформа, в т. ч.:

- гарантиране на достоверност и пълнота на данните, предоставяни от регистрите в СП;
- спазване на принципа за еднократно събиране и многократно предоставяне на информация;
- въвеждане на подхода на отворени данни и предоставяне на пълноценен достъп до информация (open data - Директива 2013/37/EС относно повторната употреба на информацията в обществения сектор);
- предоставяне на средства за директно взаимодействие система със система при опериране със съхраняваната в регистрите информация;

4.2.6. Популяризиране и достъп, в т. ч.:

- насърчаване използването от страна на гражданите и бизнеса на електронните пред традиционните средства за достъп до услуги;
- комуникация с бизнеса по електронен път;
- популяризиране на електронните портали за достъп до услуги и взаимодействие с органите на съдебната власт;
- популяризиране на алтернативни средства за решаване на съдебни спорове;
- осигуряване на информация за съдебните дела.

V. ВИЗИЯ ЗА ЕЛЕКТРОННО УПРАВЛЕНИЕ И ЕЛЕКТРОННО ПРАВОСЪДИЕ

Визията за съвременно електронно управление и електронно правосъдие в СП следва да отразява насоките за развитие за сектор „Правосъдие“ в страните членки на ЕС и да кореспондира с общото виждане за електронно управление на Република България.

Визията за електронно управление и електронно правосъдие е естествено продължение на Стратегията за развитие на държавната администрация (2014 - 2020 г.) и Стратегията на европейското електронно правосъдие (2014-2018). В този смисъл в Европа и по света съществуват редица услуги, които попадат в категорията „електронно правосъдие“:

- интернет-базирани услуги за предоставяне на информация на обществото (или дори за обмен на данни между граждани и правоприлагащи организации);
- интернет-базирани услуги за обмен на информация между организации (бизнес към бизнес);
- интранет-базирани услуги в помощ на процедурите в организацията (като системи за управление и контрол на работните процеси);
- услуги за комуникация между органите на изпълнителната и съдебната власти, гражданите и бизнеса (като услуги за защитена електронна поща с използване на електронна идентификация и електронен подпись);
- услуги за цифрово записване на звук и видео (като системи за записване на съдебни изслушвания);
- услуги за видео комуникации (като системи за дистанционно наблюдение или дистанционно изслушване).

Визията за електронно правосъдие не се ограничава само с използването на електронни услуги, а е сътносима до редица области на гражданското, наказателното и административното право. В този смисъл електронното правосъдие е хоризонтален процес, който оказва влияние и от който зависят процесите в обществото.

VI. АНАЛИЗ НА ТЕКУЩОТО СЪСТОЯНИЕ

Целта е да се анализира текущото състояние на сектора в три основни аспекти, а именно нормативни, технологични и човешки ресурси, като се вземат под внимание вложените ресурси и постигнати резултати. Анализът ще идентифицира състоянието на съществуващите ресурси, и степента им на пригодност за последващо използване и развитие при реализиране на средствата за електронно управление и електронно правосъдие.

6.1. Обзор на нормативната база

Законът за електронно управление и наредбите по неговото прилагане регламентират изискването за разработване на стратегия за електронното управление в сектор „Правосъдие“.

От една страна, понастоящем липсва правна възможност за използване на електронния документ и електронния подпис в отношенията със съдебната система и съответно в дейността на органите на съдебната власт и администрациите им, липсва и правна възможност за упражняването на процесуални права в електронна форма. Единични разпоредби в процесуалните закони въвеждат ограничени възможности за водене на определени списъци или книги в електронна форма и извършване на определени действия по електронен път.

С влизането в сила на Закона за електронния документ и електронния подпис електронните документи са признати за равностойни на хартиените и могат да бъдат подписани с обикновен, усъвършенстван или с квалифициран електронен подпис, който има правното значение на саморъчен подпис. Извън предмета на ЗЕДЕП, обаче, остават не регулирани един голям кръг от обществени отношения, свързани със зачитането на правната стойност на електронния документ и електронния подпис от органите на съдебната власт и въобще упражняването на процесуални права в електронна форма.

Използването на електронния документ и електронния подпис пред органите на съдебната власт и регулирането на използването на технологиите, на практика означава, че гражданите ще могат по електронен път да упражняват процесуалните си права, органите на съдебната власт ще могат по електронен път да извършват процесуални действия като издаване на актове или уведомявания, както и да извършват удостоверителни волеизявления по електронен път.

В сега действащия Закон за съдебната власт не е предвидена възможността за водене от страна на органите на съдебна власт на дела в електронна форма. Не е предвидена и възможност за преобразуване на хартиени документи и доказателствени материали, чието естество позволява това, в електронни такива.

В закона не е урегулиран процесът по предоставяне на възможности за призоваване по електронен път.

В сектор „Правосъдие“ действат редица закони и подзаконови актове, с които се урежда дейността по изпълнението на специфични функции и воденето на регистри от МП и ВРБ. Отговорността за поддържането и информацията в тези регистри е на МП, а основанието за нейното постъпване и промени е на база специализирани закони в СП. Непълната или неточна информация, чийто източник, първичен администратор на данни по смисъла на Административно процесуален кодекс, е друга структура води до проблеми с актуалността и достоверността на регистрите..

В голяма част от нормативните документи, касаещи СП, не е уреден въпросът с използването на електронни документи, които да имат правна стойност при изпълнението на специфичните и вменени със закон пълномощия. Частично изключение прави Търговският регистър, където е уредена възможността за предоставяне на сканирани копия на хартиени документи и използването на електронен подпись. Комуникацията с гражданите и бизнеса при предоставяне на административни услуги е изключително на хартиен носител.

В сектор „Правосъдие“ не е уреден нормативно и не се спазва принципът за еднократно събиране на данни и тяхното многократно използване и предоставяне по електронен път. Примерите в тази връзка са много и са свързани с почти всяка предоставяна административна услуга.

Дефицитът на задължение за обмен на информация основно по електронен път, е предпоставка за прекалено тромавите процедури по предоставяне на административни услуги, изразходващи огромен, както административен, ресурс в сектора, така и ресурс на гражданите и бизнеса.

Съществуват празноти в нормативната уредба и за уреждане на достъп в реално време до основни регистри, без наличието на който е невъзможно предоставянето на електронна административна услуга (База данни „Население“; Търговски регистър и др.).

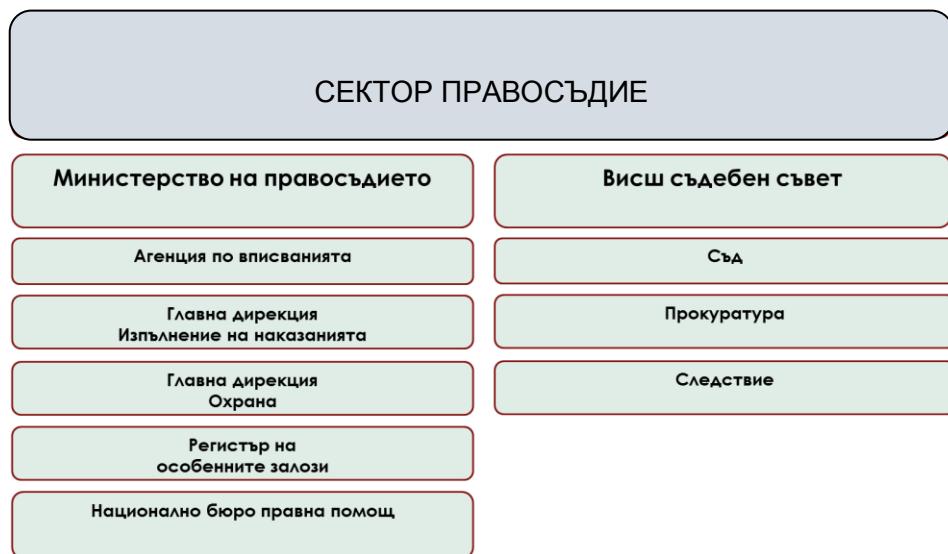
Дефицитът на нормативни основания и технологични средства за проверка в реално време за основанието за предоставяне на административна услуга /вписване или промяна на обстоятелства в Търговски регистър, Имотен регистър, проверка на нотариално заверено пълномощно, лични данни, съдебен статус и др./ често води до предпоставки за опорочаване на предоставяните услуги и несигурност от страна на гражданите и бизнеса при ползването им. Не са изключение случаите на открадната самоличност, неправомерно извършена сделка с имот, неправомерна промяна на обстоятелства за юридическо лице и др.

При досегашните опити за развитие на електронно управление в България, не е обърнато съществено внимание на реализирането на цялостни хоризонтални и вертикални процеси, както и не е взето под внимание технологичната обезпеченост на структурата, която е отговорна за предоставяне или за ползване на електронната административна услуга.

На сектор „Правосъдие“ е вменена отговорността да води и поддържа основни и спомагателни регистри, без които е невъзможно реализирането на част от електронните административни услуги. За да се приведат в съответствие със изискванията на Стратегията за ЕУ и да способстват за предоставянето на комплексни

електронни административни услуги е необходимо, както тяхното технологично, така и нормативното им обновяване. Част от регистрите и свързаните с тях нормативни документи са описани в Приложение №1

6.2. Организационна структура и човешки ресурси

Сектор „Правосъдие“ е точка на взаимодействие между съдебната и изпълнителната власт.

Висшият съдебен съвет е постоянно действащ орган, който представлява съдебната власт и осигурява нейната независимост, определя състава и организацията на работа на съдебната власт и осъществява управление на дейността ѝ без да засяга независимостта на нейните органи.

Правораздаването в РБългария се осъществява от Върховния касационен съд, Върховния административен съд, апелативни, специализирани, окръжни, административни, военни и районни съдилища.

Структурата на прокуратурата е в съответствие с тази на съдилищата. Главният прокурор осъществява надзор за законност и методическо ръководство върху дейността на всички прокурори.

Следствените органи са в системата на съдебната власт. Те осъществяват разследване по наказателни дела в случаите, предвидени в закон.

Инспекторатът към ВСС проверява дейността на органите на съдебната власт, без да засяга независимостта на съдиите, съдебните заседатели, прокурорите и следователите при осъществяването на техните функции.

Националният институт на правосъдието (НИП) е във функционална връзка с Висшия съдебен съвет и с Министерството на правосъдието. НИП е публична институция за професионално обучение и повишаване на квалификацията на магистратите и съдебните служители.

Министерство на правосъдието като орган на управление заема особено място в структурата на държавния апарат. Той е изпълнително-разпоредителен орган. МП осъществява тясно взаимоотношение с всички законодателни органи. Министърът на правосъдието има определени конституционни правомощия по отношение на съдебната власт и ВСС, чрез които се цели създаване на ефективно взаимодействие между органите на съдебната и на изпълнителната власт.

Нормативните разпоредби предвиждат правомощия на министъра на правосъдието да участва в изготвянето на бюджета, да управлява недвижимото имущество на съдебната власт, да прави предложения относно кариерното развитие и да участва в организирането на квалификацията на магистратите, като решаващата роля на ВСС в тези области е запазена.

Съгласно чл.11 от Устройствения правилник на Министерство на правосъдието, МП е организирано в 11 дирекции, 2 инспектората, звено за вътрешен одит и звено „Сигурност“. Числеността на МП е 264 щатни бройки. Към министъра на правосъдието са ситуирани пет второстепенни разпоредители с бюджет – АВ, НБПП, ЦРОЗ, ГДО и ГДИН. Към министъра на правосъдието са създадени структурни звена, които подпомагат взаимодействието му с ВСС и с органите на съдебната власт за осъществяване на конституционните му правомощия.

Взаимодействието между ВСС и Министерството на правосъдието значително е подобрено през годините, като периодично се извършва анализ на установената практика на сътрудничество. Практиката показва, че важните и приоритетни въпроси, свързани с бъдещите насоки на развитие на електронното управление и електронно правосъдие в Република България, не се разглеждат и обсъждат съвместно. Това е предпоставка за хаотичност, както при изготвяне на проектни документации, свързани с кандидатстване за финансиране на проекти по оперативни програми, така също и при въвеждане на нови или развитие на съществуващи информационни системи, предлагачи електронни административни услуги. Въпреки че са изградени механизми за координация между отделните структури на съдебната власт и между съдебната власт и изпълнителната власт, е необходимо те да бъдат непрекъснато развивани с оглед постигане на по-добро взаимодействие между тях. Подобряването на дейността и сътрудничеството в сектор „Правосъдие“ ще доведе до повишаване на ефективността в работата на съдебната система като цяло и за подобряване на процесите по електронно правораздаване.

За повишаване на ефективността и упражняване на контрол по отношение на изпълнението на целите на концепцията за електронно правосъдие, както и цялостното

и последователно изпълнение на залегналите в стратегията цели, свързани с електронното правосъдие, ясно разпределение на функциите, задълженията и отговорностите, ще бъде създаден Междуведомствен съвет за електронно правосъдие, сформиран от представители на МП и ВСС.

Редът и начинът на взаимодействие на ВСС и МП относно дейностите по въвеждането, функционирането, администрирането на електронното управление и електронното правосъдие в сектор „Правосъдие“, технологичните изисквания за поддържане на интегритета им и организацията на дейността на Междуведомствения съвет, се определят с подзаконов нормативен акт.

Междуведомственият съвет ще осъществява текущ контрол върху изпълнението на Стратегията, като изготвя и представя на министъра на правосъдието Годишен доклад за дейностите по изпълнението на целите, предвидени в Стратегията. В средата на периода за изпълнение на Стратегия ще се направи анализ на изпълнението ѝ. Резултатите от мониторинга и оценката са основа за актуализацията на стратегията по отношение на приоритетните направления и целите, както и за препланирането на оперативните задачи в хода на изпълнението.

След одобряване на Стратегията МП, съгласувано с ВСС, ще разработи Пътна карта за изпълнение на Стратегията, с разпределение на отговорности за постигане на целите и резултатите, срокове и необходимото финансово обезпечаване.

6.3. Състояние на информационните технологии

Многогодишни са усилията в сектор „Правосъдие“ за технологично обезпечаване с ИТ ресурси (компютърна и комуникационна техника, периферия, системен и приложен софтуер), чрез които да се реализира и развива адекватна, отговаряща на съвременните изисквания ИТ инфраструктура за реализиране на средствата за електронно управление и електронно правосъдие.

Част от проектите, свързани с технологично обезпечаване с ИТ ресурси на участниците в сектор „Правосъдие“, са описани в Приложение № 2.

След направения анализ на текущата ситуация се налага изводът, че до момента в сектор „Правосъдие“ не е прилаган единен и систематизиран подход в развитието и въвеждането на информационни и комуникационни технологии. Съществуващите софтуерни приложения са закупени или създадени в различен период от време, като целта е била да се удовлетворят неотложни нужди на МП, ВРБ и органите на съдебната власт.

Информационните системи, автоматизиращи дейностите по същество на отделните звена, на практика липсват. Като основен недостатък на работещите информационни системи може да бъде посочено, че те са били разработени и внедрени преди приемането на актуалната нормативна уредба в областта на електронното управление и поради тази причина не удовлетворяват основни изисквания за оперативна съвместимост и информационна сигурност. Нито една от текущо работещите информационни системи не е сертифицирана в съответствие с Наредбата за общите изисквания за оперативна съвместимост и информационна сигурност, както и не е осигурена свързаност с Единната среда за обмен на електронни документи (ЕСОЕД).

Обменът на данни между МП и ВРБ, както и с органите на СВ, се осъществява основно на хартия, няма реализирани вътрешни електронни административни услуги по електронен път.

Дефицитът в нормативната уредба, който да прави задължително воденето на регистри – които да са централизирани и да се водят само по електронен път, допринася за затруднено предоставяне на услугите, неравнопоставеност на гражданите и бизнеса, тогава когато услугата е необходимо да се заяви и/или получи на конкретно физическо местоположение.

При изграждане на комуникационна инфраструктура за сектора, която включва закупуване на комуникационно оборудване, разработване на общ IP адресен план и внедряване на средства за наблюдение и контрол, целите са частично постигнати, поради липса на единен доставчик на комуникационна свързаност между обектите, които се експлоатират от сектор „Правосъдие“. Частичната реализация на проекта води до предоставянето на комуникационна свързаност от множество доставчици, което от своя страна осъществява услугата и занижава нейното качество. Често в една сграда има толкова доставчици, колкото различни структури от сектора я ползват .

Доставени са сървъри и съпътстващи софтуерни продукти за реализация на активна дирекция за сектора, пощенски сървър и др., но целите не са напълно постигнати. Частичната реализация води до липса на централизирано хранилище за ИТ ресурсите в сектора, както и средства за централизирано управление, контрол и налагане на политики. Недостатъчният брой и не централизирани пощенски сървъри води до използването на електронна поща от различни доставчици с различно качество и ниво на сигурност.

Причините за частичния успех на посочените, както и на много други проекти са комплексни. Те водят до последващото неизпълнение на основната цел – „Изграждане

на съвременна ИТ инфраструктура“, способна да обслужва сектор „Правосъдие“ и да посреща изискванията за предоставяне на качествени услуги, както и да способства развитието на реформата в сектора.

Основните причини са:

- дефицит на координация между отделните проекти и поставените цели;
- дефицит на стратегически документ и пътна карта като част от изпълнението на които да е в всеки конкретен проект в сектора;
- дефицит на отговорност за реализацията на всеки един проект и за постигане на стратегическите цели пред сектора;
- ролята на субективния фактор за степента на постигане на целите;
- ролята на политическия фактор.

Въпреки изразходваният човешки и финансов ресурс, постигнатите резултати са недостатъчни за обезпечаване на сектор „Правосъдие“ със съвременни технологични средства. Част от придобитите технически и технологични средства (сървъри, комуникационни устройства, системен и приложен софтуер) са частично използвани или са използвани не за постигане на конкретните цели.

Видно от направения анализ, състоянието на информационните технологии в различните звена на сектор „Правосъдие“ се характеризира с:

- децентрализация по вертикалата и хоризонтала – всяка една структура разполага и се грижи за осигуряване на своя собствена комуникация, поддържа своя независима ИТ инфраструктура, състояща се от активно и пасивно комуникационно оборудване, сървъри и средства за съхранение на данни и информационни системи;
- децентрализация и в голяма степен липса на координация на човешкия ресурс, ангажиран за поддръжка и развитие на информационните технологии;
- като цяло липсват общи стандарти и тяхното прилагане при развитието на информационните технологии;
- липса на координация и капацитет при изготвяне на проектни предложения в областта на информационните технологии и последващото им изпълнение;
- използване на различни деловодни системи в МП и второстепенните разпоредители с бюджет към министъра на правосъдието;
- използване на различни деловодни системи в съдилищата;

- като цяло липса на централизирани средства за събиране на информация и нейното последващо използване за целите на анализа и статистиката;
- липса на средства за налагане на централизирани ИТ политики в сектора, което занижава сигурността и контрола върху информационните системи и създава възможности за тяхното манипулиране;
- морално и материално остаряло техническо оборудване в сектора.

6.4. Изводи

6.4.1. След направения анализ на текущата ситуация се налага изводът, че е необходимо актуализиране (промяна) на действащите нормативни разпоредби, касаещи функциите на сектор „Правосъдие“ в частта за:

- опериране с електронни документи;
- прилагане на средствата за реализиране на електронното управление и електронно правосъдие;
- предоставяне на електронни административни услуги и волеизявления на страните в електронна форма;
- предоставяне на достъп до основни и спомагателни регистри.

6.4.2. Анализът на човешките ресурси в сектор „Правосъдие“ води до необходимостта от прилагане на следните мерки:

- прилагане на централизиран подход по отношение управлението на човешкия ресурс, ангажиран с поддръжката и развитието на ИТ инфраструктурата на МП и ВСС. Това ще е предпоставка за последователно изпълнение на политиките и целите, заложени в стратегическите документи;
- разширяване на приложението на съвременни средства за електронно обучение;
- прилагане на средства за измерване на количествените и качествени показатели за натовареността в сектора;
- прилагане на средства за възлагане и контрол по изпълнение на задачи.

VII. МОДЕЛ НА ЕЛЕКТРОННО УПРАВЛЕНИЕ В СЕКТОР „ПРАВОСЪДИЕ“

7.1. Организационен модел

Организационният модел е основата за провеждане на всяка една политика, включително политиката по въвеждане и развитие на електронното управление и електронно правосъдие в сектор „Правосъдие“. Организационният модел обхваща

правни, управленски, структурни и кадрови аспекти на администрациите, в чиито контекст се разработва, развива и провежда политиката.

Организационният модел трябва да отрази както спецификата на сектор „Правосъдие“, в който се осъществява взаимодействие между изпълнителна и съдебна власт, така и да е проводник на политиките на Република България по отношение на електронното управление и гарант за изпълнението на стратегическите цели.

Организационният модел трябва да предостави гъвкави средства за взаимодействие с Европейската комисия и провежданите от нея политики в областта на електронното правосъдие и трансгранично сътрудничество.

Чрез организационния модел е необходимо да се гарантира активното участие на сектор „Правосъдие“ в международните инициативи и проекти, които в голямата си част са насочени към уеднаквяване на достъпа до правосъдие и гарантиране на равни права за всеки гражданин на Европейския съюз.

В рамките на ЕС вече съществуват голям брой трансгранични проекти относно използването на информационни и комуникационни технологии в областта на правосъдието:

- порталът e-justice.eu - европейският портал за електронно правосъдие е замислен като място за единен електронен достъп в областта на правосъдието;
- интернет портал EUR-Lex – предлага пряк свободен достъп до правни текстове на ЕС, включително до официалния журнал, релевантните договори, законодателство, законодателни предложения и съдебна практика;
- интернет портал N-Lex – общодостъпен портал за източници на национално право. Той позволява на ползвателите да търсят национални сайтове посредством един универсален макет за търсене;
- интернет портал PreLex – представлява база от данни за процедурите между Комисията и другите институции;
- интернет портал Европейска съдебна мрежа по граждански въпроси – съдържа информация за правните системи на страните членки, Правото на Европейския съюз и международното право по различни аспекти на гражданското и търговското право;
- интернет портал Европейски съдебен атлас по граждански въпроси – осигурява на ползвателите достъп до информация, имаща значение за съдебното сътрудничество по граждански въпроси;

- интернет портал Европейска съдебна мрежа по наказателни въпроси – проектирана като мрежа от лица за контакт за насищаване на презгранично съдебно сътрудничество по наказатели въпроси;
- интернет портал ADR-база данни – алтернативно решение на спор е он-лайн база данни, съдържаща наименованията и информация за контакт със съответните арбитражни органи, отговарящи за извънсъдебно разрешаване на спорове в ЕС;
- изграждане на електронна международна мрежа за криминални досиета – предоставя сигурна електронна комуникация между криминални досиета в отделните страни членки;
- електронна комуникация Еполайн – дава възможност за он-лайн попълване на заявление за патент и търсене в регистъра на европейските патенти;
- електронна база данни Eurovoc – он-лайн многоезичен речник, който покрива всички области в работата на Европейския съюз и се използва за индексиране на документи и търсене в системите за документация на европейските институции;
- електронна процедура „Европейска процедура за платежно нареждане“;
- електронна мрежа SOLVIT – он-лайн алтернативен механизъм за решаване на спор, при който страните-членки на ЕС работят съвместно за несъдебно разрешаване на проблеми, причинени от неправилно прилагане на правото на вътрешния пазар от публичните органи;
- електронни бази данни: EBR и Brite – Европейският бизнес регистър (EBR) е мрежа от бизнес регистри. EBR е организиран като Европейско икономическо групиране по интереси (EEIG). Целта е да се свържат данните и информацията за компании, събиращи официално във всяка страна-членка в една стандартна информационна система. Целта на проекта Brite (Търговски регистър с приложение в Европа) е да установи европейски търговски регистър. Посредством информационна и комуникационна технология се цели да се постине обмяна на информация между индивидуалните търговски регистри на страните-членки на ЕС;
- електронна база данни EULIS – презграничният портал на европейския поземлен регистър, осигуряващ широк достъп до информация свързана с европейските земи и собственост;
- европейска мрежа от регистри на завещания (ENRW) – позволява връзка между съществуващи национални или локални регистри на завещания;
- система за електронен обмен на данни за съдебен статус на лица между държавите членки (ECRIS);

- електронен апостил и други.

7.2. Правна рамка

В раздел VI беше направен обзор на действащата правна рамка на електронното управление в Република България и нормативната уредба в сектор „Правосъдие“.

Стратегическите цели на Министерството на правосъдието и Висшия съдебен съвет по отношение на развитие и поддържане на правната рамка на електронното управление са:

- Пълноценно участие в развитието на общото законодателство по отношение на електронното управление и Стратегия за развитие на електронното управление в Република България 2014 – 2020 г.. Тези документи се развиват на централно ниво и следва да извлекат общите характеристики на всички администрации и звена, както и да отчетат отделните специфики и индивидуалните особености на всяка от тях;
- Преглед на съществуващата специална нормативна уредба в областта на правоприлагането и съгласуване на всички закони, подзаконови нормативни актове и вътрешни актове с общата правна рамка на електронното управление;
- Съгласуване на всички нови проекти на нормативни и вътрешни актове със създадената управленска структура за електронно управление в сектор „Правосъдие“;
- Разработване, приемане и прилагане на правила и процедури за ползване на ИТ ресурсите в сектор „Правосъдие“;
- Разработване, приемане и прилагане на специфични правила и процедури, свързани с конкретните ИТ дейности на всяка една структура в сектор „Правосъдие“.

Изпълнението на стратегическите цели по отношение на правната рамка е пряко свързано с правилно изградената и добре функционираща управленска структура за електронно управление в сектор „Правосъдие“.

7.3. Управленска структура

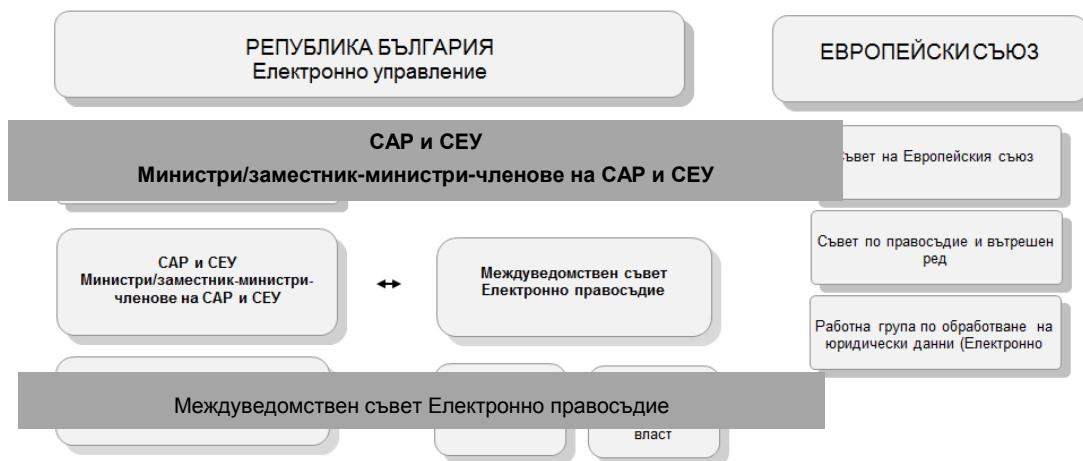
Основна предпоставка за създаване, развитие и провеждане на пълноценна политика по електронно управление в сектор „Правосъдие“ е създаването на подходяща управленска структура, която да гарантира:

- достатъчно високо управленско ниво за прокарване на решения и контрол по тяхното изпълнение;
- детайлно познаване на структурите в сектора и ефективна комуникация;
- компетентност по отношение на нормативната и технологичната част;
- добра комуникация с органите на централно ниво, отговорни за развитието и изпълнението на Общата стратегия за електронно управление;

Управленската структура за електронно управление в сектор „Правосъдие“ се формира и работи в контекста на общия организационен модел, развит в общата стратегия за електронно управление, приета от правителството.

Съгласно чл. 3 от Постановление № 85 на Министерски съвет от 17.04.2007 г. министрите представляват Република България на заседанията на Съвета на Европейския съюз. В тази връзка Министерство на правосъдието е отговорният орган за хармонизиране на националните и европейски проекти в областта на електронното правосъдие.

На следващата диаграма е изобразена управленската структура за решаване на въпроси свързани с информационните технологии в сектор „Правосъдие“, включваща ръководство на държавно ниво, висши ръководни нива от Министерство на правосъдието, висши ръководни нива от органите на съдебната власт, изпълнителни управленски структури, състоящи се от представители на ИТ-звената в отделните органи, експертно ниво и подчинени структури:

Ангажирането на най-висшето управленско ниво, от една страна изразява управленска воля и достатъчно силен ангажимент към електронното управление, а от друга страна гарантира ефективно прилагане на единна политика по електронното управление във всяка структура в сектор „Правосъдие“. Това ниво е отговорно за цялостното управление на политиката по електронно управление и електронно правосъдие в сектора и за непрекъснатия контрол по изпълнението на конкретните дейности.

Най-висшето управленско ниво е ангажирано и с комуникацията между МП и ВСС.

Второто управленско ниво в МП се състои от ръководители на звена, които изпълняват управленски функции във връзка с конкретни дейности, в рамките на своята компетентност и които са компетентни за проследяване изпълнението на тези дейности, както и са отговорни за координирането, разрешаването на проблеми, изискващи специално управленско внимание и посочването на решения в списъка с действия, изготвяне на доклади и др. Това ниво може да включва и ръководители на второстепенни разпоредители, в случай на необходимост.

Второто управленско ниво във ВСС се състои от ръководни кадри от органите на съдебната власт, ангажирани с внедряване и развитие на електронното правосъдие. Експертното ниво в управленската структура по електронно правосъдие включва служители от органите на съдебната власт, които притежават необходимата квалификация и компетенции за осъществяване на специфичните конкретни дейности, чиито познания и опит ще са необходими, за да осигурят ефективното изпълнение на задачите, произтичащи от стратегията.

Стратегическите цели на МП и ВСС по отношение на развитие и поддържане на управленската структура на електронното управление и електронно правосъдие са:

- изграждане на пълноценна и реално работеща управленска структура съгласно описания модел, адаптирана към общия организационен и управленски контекст на Стратегия за развитие на електронното управление в Република България 2014 – 2020 г.;
- укрепване капацитета на администрацията на МП и ВСС във връзка с изпълнение на Стратегия за развитие на електронното управление в Република България 2014 – 2020 г.. и Концепцията за електронно правосъдие.

7.4. Политика по управление на конкретни проекти

Важна част от изпълнението на политиката по електронно управление е инициирането, изпълнението и оценката на множество конкретни проекти, дефинирани и логически подредени съобразно поставените стратегически цели.

Освен логически подчинени на стратегията, отделните проекти също трябва да следват своя логика, методика и стратегия на изпълнение.

Политиките по управление на проекти, чрез които ще се реализира стратегията за електронно управление в сектор „Правосъдие“ са, както следва:

- разработване и внедряване на Единна информационна система на съдилищата (ЕИСС);

- изграждане на единен портал на електронното правосъдие (в процес на изпълнение от ВСС);
- актуализиране на съществуващите и внедряване на нови информационни системи и регистри, поддържани от МП и ВРБ;
- актуализиране на съществуващите и внедряване на нови информационни системи и регистри, поддържани от органите на съдебната власт;
- представяне на комуникационна свързаност до всеки обект от сектора;
- изграждане на комуникационна инфраструктура, която да обслужва органите на съдебната и изпълнителна власт;
- изграждане на изчислителни центрове, които да обслужват сектор правосъдие, при ясно разграничение на отговорностите и гарантиране на конституционния принцип за разделение на властите;
- изграждане на единна ИТ инфраструктура на органите на изпълнителната власт;
- изграждане на единна ИТ инфраструктура на органите на съдебната власт;
- подмяна на морално и материално остатяло техническо оборудване в СП;
- оборудване на органите на съдебната власт с технологични средства, които биха позволили използването на видеоконференции за осъществяване на отдалечен разпит на свидетели и воденето на трансгранични съдебни процеси;
- оборудване на териториалните подразделения на ГДО и ГДИН с технологични средства, които биха позволили използването на видеоконференции с цел провеждане на отдалечени разпити.

Главните информационни дейности, които следва да се извършват за всеки вид проект последователно, при спазване на съответната методология, за инициирането, стартирането и изпълнението на информационно-технологични проекти са, както следва:

7.4.1. Фаза на подготовка на проекта - за постигане на конкретна цел.

- предварителна фаза на изследване - проучване на нуждите, изследване на степента на изпълнимост, проучване на техническите изисквания, първоначалната документация по проекта и т.н.;
- фаза на тръжни процедури за информационни технологии - подготовка на тръжно досие, включващо техническо задание и всички помощни документи.

7.4.2. Фаза на ИТ проекта - реалното разработване/изпълнение на проекта от конкретно избран изпълнител.

7.4.3. Фаза на реална работа на системата - продължителен по време етап, в която технологичната система подлежи на поддръжка.

7.5. Политика за изследване на нуждите на потребителите и тяхното обезпечаване.

Гарантирането на устойчивост на резултатите от изпълнението на всеки конкретен проект е основна предпоставка за устойчивото изпълнение и развитие на стратегията за електронно управление в сектор „Правосъдие“. За целта следва да се предприемат мерки за подпомагане на потребителите от сектора при използването на продуктите, създадени в рамките на бъдещите конкретни проекти.

Политиката за изследване на нуждите на потребителите и тяхното обезпечаване включва цялостния подход по следене на потребностите, нагласите и подготовката на всички настоящи и потенциални потребители на информационни технологии във всички звена на СП и съответна адекватна реакция.

Водеща роля в дейностите по подпомагане на потребителите следва да имат звената по информационни технологии в МП и ВСС, които са отговорни за разработване на политиките за въвеждане на ЕУ и ЕП в СП. ИТ специалистите на ВРБ и отделните органи на съдебната власт следва да прилагат утвърдените за сектора политики.

7.6. Политика по човешките ресурси

Освен изграждането на управленска структура с ефективна организация и достатъчно висок статут, ключов фактор за успешното изпълнение на единната политика по електронно управление в сектор „Правосъдие“ е управленската воля, правилният подход и обезпечеността на служителите на МП и ВСС, ВРБ и ИТ звената в органи на съдебната власт, ангажирани с въвеждането и развитието на електронни услуги и електронен достъп до правосъдие.

Стратегическа цел по отношение на политиката по човешките ресурси във връзка с осъществяването на настоящата стратегия е и обучението и квалификацията на служителите в областта на електронното управление и електронно правосъдие в сектор „Правосъдие“.

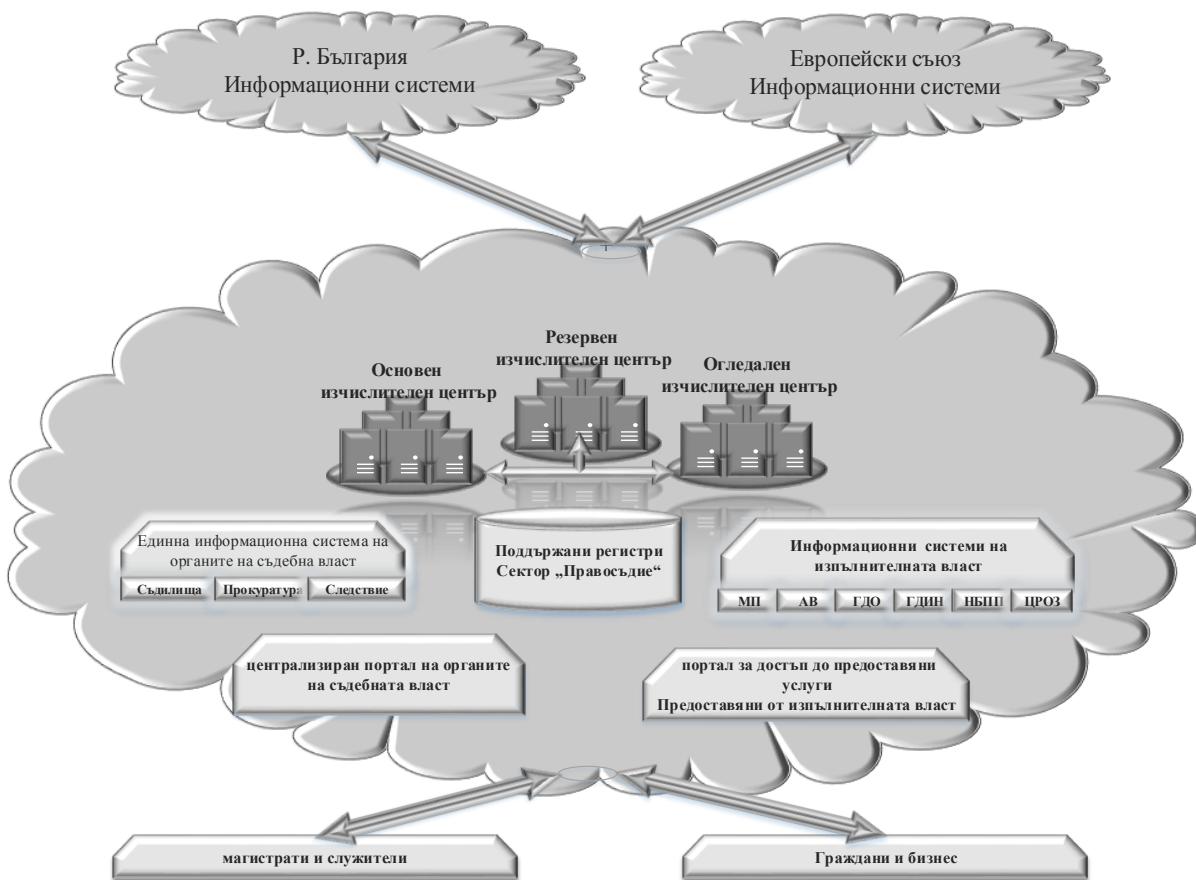
7.7. Информационен модел

Информационният модел отразява реалните процеси, събития и комуникация между информационни системи в сектор „Правосъдие“, както и между тях и другите системи в администрацията, които може да са от различен характер, но трябва да са

подчинени на общи стандарти, осигуряващи технологична и оперативна съвместимост между тях.

Прилагането на единен информационен модел, независим от особеностите на практическата реализация, служи за представяне на важни от гледна точка на административните процеси, концепции и същности, техните характеристики и отношения.

Информационният модел на сектор „Правосъдие“ е съобразен и е естествено продължение на информационния модел на Общата стратегия за електронно управление в Република България в посока на централизация при реализиране, развитие и поддръжка на ИТ инфраструктурата и децентрализираното ѝ използване в зависимост от конкретните потребности.

Фигурата, изобразяваща информационния модел позволява:

- да се опише взаимодействието и даде визуална представа за структурните звена, системите и връзките помежду им;
- да се представи точна и пълна информация, за сметка на използване на препоръки за моделиране;

- да се формира поглед за взаимодействието и зависимостта между използваните информационни потоци от структурите в СП.

Преимуществата от използване на единен информационен модел са:

- създават се единни стандарти и единни формати за събиране и обмен на данни, както в рамките на една организация, така и между различни организации;
- съществено се опростява задачата за интеграция на различни модули от системите за управление, функциониране и контрол в сектора;
- създава се възможност за използване на единни бази данни за административните процеси;
- осигуряват се условия за внедряване и водене на ведомствени каталози за продукти, услуги и ресурси;
- създават се възможности за използване на съвременни, наложили се средства за извършване на анализи, статистически отчети и прогнози в реално време.

Информационният модел се състои от следните компоненти:

7.7.1. Дани

Събирането, обработката и съхранението на данни и информация е свързано с функциите на администрациите на МП, ВРБ и органите на съдебната власт. Всички услуги, които тези структури предлагат на гражданите и бизнеса, по същество са информационни услуги и са свързани със събиране, съхранение и/или предоставяне на данни.

Стратегическите цели по отношение на данните и тяхното максимално ефективно използване за осъществяване на политиката по електронно управление в сектор „Правосъдие“ са:

- създаване на централно поддържани дефиниции, описания и стандарти за съхранение и обмен на данни и привеждането на съществуващите данни и системи в съответствие с тези стандарти;
- организиране на надеждно структурирано съхранение на данните, използвани от органите на изпълнителната и съдебната власт чрез съвременни технологични средства;
- създаване и прилагане на мерки за сигурност на данните със специален акцент върху средствата и методите за гарантиране на оторизирания достъп до тях, както и невъзможността за манипулирането и копирането

им чрез използване на съвременни алгоритми за криптиране и идентифициране.

Изпълнението на така формулираните стратегически цели следва да е в съответствие с изискванията на Закона за електронното управление и подзаконовите нормативни актове към него.

7.7.2. Информационни стандарти

Информационните стандарти представляват съвкупност от унифицирани изисквания за организация и начин на представяне на информацията, с която борави сектор „Правосъдие“. Стандартите се определят и разработват на базата на задълбочено проучване и анализ на информационните аспекти на функциониране на МП, ВРБ и органите на съдебната власт при спазване на всички изисквания за изграждане на електронно управление.

Информационните стандарти осигуряват:

- предпоставки за интеграция на отделни компоненти и системи в едно цяло;
- основа за взаимодействие между отделни изпълнители при разработката на отделните конкретни проекти;
- независимост на МП, ВРБ и органите на съдебната власт от конкретните изпълнители на отделни конкретни проекти;
- взаимодействие на системите на сектор „Правосъдие“ с други информационни системи в съответствие с изискванията за оперативна съвместимост;
- систематизирана база за развитието на информационните технологии в сектор „Правосъдие“ според еталонни изисквания.

Дейността по поддържане на стандартите ще се извършва от системните интегратори на сектор „Правосъдие“, в тясно сътрудничество с органите на изпълнителната и съдебна власт.

Тази дейност ще се изпълнява паралелно и съгласувано с методологичните указания и дейности, извършвани в рамките на дейността по развитие на Стратегията за електронно управление.

7.7.3. Регистри

В сектор „Правосъдие“ се поддържат голям брой регистри и информационни системи, които предоставят различни по своята същност административни услуги.

За част от регистрите са внедрени и се използват информационни системи. Информационните системи са разработвани по различно време и с различни технологични средства.

Неразделна част от модела на електронно управление в сектор „Правосъдие“ е и продължаването на регистърната реформа и привеждането на регистрите в съответствие с изискванията и задълженията на сектор „Правосъдие“ в контекста на е-управление и е-правителство в Република България.

Във връзка с ангажименти на Република България по отношение на членството ни в Европейския съюз, е наложително всички регистри в сектор „Правосъдие“ да бъдат приведени в съответствие със стандартите за достъп и обмен на информация между държавите членки.

По-съществените регистри от гледна точка на предлагане на електронни административни услуги са както следва:

7.7.3.1. За оптимизиране на производството по българското гражданство – EMSG „БГ“

Съгласно чл. 38 от Закона за българското гражданство (ЗБГ) в МП се водят:

- дневник за молбите и предложенията за придобиване на българско гражданство, за отмяна на натурализация, за възстановяване, за освобождаване и за лишаване от българско гражданство;
- регистър на лицата, придобили българско гражданство по натурализация;
- регистър на лицата, загубили българско гражданство;
- регистър на лицата с възстановено българско гражданство.

В чл. 40, ал. 1, т. 1 и 2 на ЗБГ изчерпателно са определени лицата, които имат право да получат информация за гражданството, а именно:

- лицето, данни за гражданството на което се съхраняват, а след смъртта му - неговите наследници;
- органите на съдебната власт, министерствата и органите на местното самоуправление и местната администрация в рамките на тяхната компетентност и в случаите, определени със закон.

Ал. 2 на чл. 40 от ЗБГ гласи, че МП осигурява опазването и съхраняването на документите, свързани с гражданството.

Автоматизираната деловодна система има второ направление, което поддържа регистър на издадените удостоверение за гражданство на основание чл. 39 от ЗБГ, в които се посочва дали лицето е или не е български гражданин съгласно регистрите, които се водят в МП. В този регистър се въвеждат изключително лични

данни - имена, дата и място на раждане и изразеното становище относно констатираното гражданство на лицето.

Информация за гражданството се предоставя на лицата и институциите, регламентирани в чл. 40, ал. 1, т. 1 и 2 на ЗБГ, при направено изрично писмено искане за всяко конкретно лице.

За привеждане на регистрите свързани с производството по българско гражданство в съответствие с европейските стандарти е необходимо да се извърши пълен реинженеринг на съществуващите бизнес процеси. Регистрите следва да отговарят на принципа за еднократно събиране на информация и нейното многократно предоставяне. Информационните системи, които обслужват тези регистри следва да отговарят на наложили се международни стандарти за съхранение и обмен на информация.

7.7.3.2. За производствата по несъстоятелност

Регистрите, свързани с производствата по несъстоятелност са:

- регистър за поддържане на съдебните актове по несъстоятелност;
- регистър на синдиците и досие на синдиците;
- регистър на обяви за продажби от масата на несъстоятелността.

В регистъра на синдиците се въвеждат и съхраняват данни за лицата, които могат да бъдат назначавани за синдици в производствата по несъстоятелност.

От една страна, регистрите съхраняват информация, за която МП не е първичен администратор на данни. От друга – същите не използват препратки към съществуващи регистри в страната, които се поддържат от първични администратори на данни, като База данни „Население“, Търговски регистър и др. Обстоятелството е предпоставка за съхранение на излишна информация и за създаване на съществени затруднения при нейното поддържане в актуално състояние.

За привеждане на регистрите свързани с производството по несъстоятелност в съответствие с провеждащата се реформа в Европейския съюз в областта на несъстоятелността и възможност за двупосочен обмен на информация е необходимо да се извърши пълен реинженеринг на съществуващите бизнес процеси. Регистрите следва да отговарят на принципа за еднократно събиране на информация и нейното многократно предоставяне. Информационните системи, които обслужват тези регистри следва да са разработени съгласно наложили се международни стандарти за съхранение и обмен на информация.

7.7.3.3. За съдебен статус на български и чужди граждани

С оглед поетите ангажименти на Република България към ЕС и нормативните разпоредби на българското законодателство, МП е задължено да поддържа Регистър „Централна база данни Съдимост“ и Регистър за осъжданите български граждани от чужди съдилища и чужди граждани, осъждани на територията на Република България.

Три отделни информационни системи обслужват регистрите. Информацията в тях е силно децентрализирана, което създава предпоставки за известни неточности и субективизъм при предоставяне на информация.

За привеждане на регистрите свързани със съдебния статус на български и чужди граждани в съответствие с европейските стандарти е необходимо да се извърши реинженеринг на съществуващите бизнес процеси и централизация на поддържаната информация. Регистрите следва да отговарят на принципа за еднократно събиране на информация и нейното многократно предоставяне. Информационните системи, които обслужват тези регистри следва да се приведат в съответствие с наложилите се международни стандарти за съхранение и обмен на информация.

7.7.3.4. За международна правна закрила на детето и международни осиновявания"

Съгласно чл. 113, ал. 1 от Семейния кодекс МП поддържа:

- регистър на децата, които могат да бъдат осиновени от лица с обичайно местопребиваване в чужбина при условията на пълно осиновяване;
- регистър на осиновяващи с обичайно местопребиваване в чужбина, които желаят да осиновят дете с обичайно местопребиваване в Република България при условията на пълно осиновяване;
- регистър на осиновяващи с постоянно местопребиваване в Република България, които желаят да осиновят дете с обичайно местопребиваване в чужбина;
- публичен регистър на акредитирани организации за посредничество при международно осиновяване.

Съгласно чл. 23 от Наредба №13 от 30.09.2009 г., регистрите се поддържат върху хартиен и електронен носител. За поддържането на регистри на електронен носител към момента МП не ползва специализиран софтуерен продукт. Достъпът и оперирането с информацията не се извършва със съвременни системи за бази данни, поради което нивото на надеждност и сигурност е твърде ниско.

За привеждане на регистрите свързани с международната правна закрила на детето и международните осиновявания в съответствие с европейските стандарти и българското законодателство е необходимо да се извърши пълен реинженеринг на съществуващите бизнес процеси. Информационните системи, които обслужват тези регистри следва да са разработени съгласно наложили се международни стандарти за

съхранение и обмен на информация. Задължително условие е гарантирането на високо ниво на сигурност при опериране с чувствителната информация, която се съдържа в регистрите.

7.7.3.5. За „Апостил“

Обработването на данните се осъществява на основание разпоредбите на следните нормативни актове: Закон за ратифициране на Конвенция за премахване на изискването за легализация на чуждестранни публични актове, Конвенция за премахване на изискването за легализация на чуждестранни публични актове.

Електронната база данни съдържа: издадените удостоверения „Апостил“, съгласно Конвенция за премахване на изискването за легализация на чуждестранни публични актове.

Поради своята същност, регистър „Апостил“ следва да е в работоспособно състояние в режим 24/7 и да е достъпен от всяка точка на света. Технологичните средства, с които е изграден регистъра не отговарят на заложените към него изисквания. С цел привеждането на регистър „Апостил“ в съответствие с нормативните разпоредби е необходимо неговото технологично обновяване.

7.7.3.6. За медиацията

Обработването на данните се осъществява на основание разпоредбите на следните нормативни актове: Закона за медиацията и Наредба № 2 от 15.03.2007г. за условията и реда за одобряване на организациите, които обучават медиатори; за реда за вписване, отписване и заличаване на медиатори от единния регистър на медиаторите и за процедурите и етичните правила за поведение на медиатора.

Единният регистър на медиаторите е публичен. В ЕС се залагат големи надежди във връзка със развитието на средствата за извънсъдебно решаване на съдебни и извънсъдебни спорове. В тази връзка регистърът и информационната система, която го обслужва е необходимо да се развие както в посока на популяризирането на медиацията, така и на предлагането на съвременни средства за достъп до медиация, включително и през Интернет.

7.7.3.7. За юридическите лица с нестопанска цел за обществена полезна дейност

Обработването на данните се осъществява на основание разпоредбите на следните нормативни актове: Закона за юридическите лица с нестопанска цел и Правилника за устройството и дейността на Централния регистър на юридическите лица с нестопанска цел за обществено полезна дейност при МП.

Технологичните средства, с които е изграден регистъра са морално остарели и не предоставят възможности за по-пълен и облекчен достъп до

съхраняваната информация, както и средства за генериране на справки по зададени критерии.

Информационната система обслужваща регистъра не е пригодена за връзка с регистър Булстат, регистрите на юридическите лица с нестопанска цел, поддържани от окръжните съдилища, както и с база данни „Население“. Това е предпоставка за допускане на субективни грешки, както и за високото ниво на ръчните операции при поддържането му.

Необходимо е да се извърши пълен реинженеринг на процесите по водене на регистъра и разработване на съвременна информационна система за неговото обслужване.

7.7.3.8. За чужденците, получили разрешение за осъществяване на общественополезна дейност в Република България

Обработването на данните се осъществява на основание разпоредбите на следните нормативни актове: Наредба № 1 от 15.08.2002г. за условията и реда за издаване на разрешение за извършване на дейност с нестопанска цел от чужденци в Република България, издадена на основание на чл.24, ал.1, т.16 от Закона за чужденците в Република България.

Информацията от регистъра се предоставя на службите за административен контрол на чужденците в Министерството на вътрешните работи и Министерството на външните работи съгласно чл.10, ал.6 чл.14, с оглед издаване на справка за наложени санкции по административен ред.

Регистърът се води изцяло на хартиен носител.

Необходимо е разработване на информационна система за водене на електронен регистър.

7.7.3.9. За БУЛСТАТ

Единният идентификационен код по БУЛСТАТ е задължителен за всички субекти в обхвата на регистъра. Всички документи издавани от субектите и използвани от тях в документооборота съдържат идентификационния код по БУЛСТАТ.

БУЛСТАТ е основният регистър, използван от останалите административни регистри и информационни системи за единна идентификация на всички юридически и други единици, извършващи дейност в страната и играе ролята на мост между всички административни регистри. Най-важните от тях са Данъчния регистър, Регистъра на осигурителите и митническата информационна система. Регистър БУЛСТАТ е основен източник на информация и за Регистъра на статистическите единици, което осигурява определени предимства за статистическите изследвания.

7.7.3.10. За имуществените отношения на съпрузите

Регистър РИОС на имуществените отношения на съпрузите е централизиран и електронен. Регистрацията се извършва въз основа на уведомление по образец, попълнено и изпратено от длъжностното лице по гражданско състояние в общините.

Достъпът до системата на регистъра е персонализиран, т.е. всяка една промяна се индивидуализира по отношение на служителя, който го е направил. Има постоянен мониторинг и контрол върху работата на регистъра. По този начин се гарантира сигурността на гражданския оборот, както и сигурността на въведени данни. Информационната система гарантира прозрачност, бърз и лесен достъп до въведените данни, независимо от местоположението на ползвателите им.

7.7.3.11. За Търговски регистър

На основание чл. 12, ал. 4 от Закона за търговския регистър и Наредбата за реда и начина на осъществяване на достъп до търговския регистър по служебен път, Агенция по вписванията към МП предоставя бесплатно цялата база данни на търговския регистър на органите на местното самоуправление и местната администрация и лицата упражняващи публични функции.

За подобряване на дейностите по поддържане на регистъра е необходимо да се извърши реинженеринг на процесите с цел преминаване от опериране със сканирани копия на хартиени документи към опериране с електронни документи и електронно съдържание. От съществено значение за повишаване на доверието на гражданите и бизнеса като цяло, в посока на гарантиране на техните права е необходимо да бъдат разработени средства, чрез които да се гарантира невъзможността за манипулация на информацията в регистъра.

За повишаване на доверието на гражданите от ЕС към България, от съществено значение е създаването на възможности за двупосочен обмен на информация между Търговския регистър и Европейският бизнес регистър (EBR). Целта е да се свържат данните и информацията за компании, събиращи официално във всяка страна-членка в една стандартна информационна система. При установяване на двупосочен обмен на информация между Търговския регистър и Brite (Търговски регистър с приложение в Европа) ще се установи европейски търговски регистър.

За повишаване ефективността на Търговския регистър е необходимо да се разшири неговата функционалност в посока на взаимодействие със системите на Национална агенция за приходите, Национален статистически институт и др.

7.7.3.12. За Имотен Регистър

С цел гарантиране на недвижимата собственост на гражданите и бизнеса е необходимо Интегрираната информационна система за кадастръ и имотен регистър (ИКАР) да бъде доразвита в посока вписване на обстоятелства в реално време и недопускане на манипулации по партиди на имоти.

За осигуряване на трансгранично сътрудничество и стимулиране на връзките за информацията за собствеността между България и страните членки на ЕС е необходимо Търговския регистър да осъществи връзка с EULIS – портал на европейския поземлен регистър, осъществяващ широк достъп до информация, свързана с европейските земи и съсобственост.

7.7.3.13. За съдебните решения по чл.235, ал.5 от ГПК.

В този регистър се обявяват съдебните решения. Регистърът е публичен и всеки има право на свободен достъп до него.

7.7.3.14. За юридическите лица с нестопанска цел.

На основание чл.17 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел към окръжните съдилища се води регистър за ЮЛНЦ..

7.7.3.15. За политическите партии

Съгласно чл.15 от Закона за политическите партии, партиите се регистрират в публичен регистър на политическите партии в Софийския градски съд. Публичността на регистъра се осигурява чрез интернет страницата на съда при спазване изискванията на Закона за защита на личните данни.

7.7.3.16. За вероизповеданията

Съгласно чл. 18 от Закона за вероизповеданията, Софийският градски съд води публичен регистър на вероизповеданията със статут на юридически лица.

7.7.3.17. За жилищностроителните кооперации.

Регистърът се поддържа от окръжните съдилища по седалището на юридическото лице, на основание чл.2, т. 4 от Наредба № 14 от 24.07.1991 г. за водене и съхраняване на регистрите за вписванията.

7.7.3.18. За пенсионните фондове

Регистърът се поддържа от окръжните съдилища по седалището на юридическото лице, на основание чл.150 от Кодекса за социално осигуряване и чл.2, т. 8 и т.9 от Наредба № 14 от 24.07.1991 г. за водене и съхраняване на регистрите за вписванията.

7.7.3.19. За адвокатурата.

Съгласно чл. 62. ал.1 от Закона за адвокатурата към окръжните съдилища се води регистър на адвокатските дружества

7.7.4. Рейнженеринг на процеси и услуги

Необходимо е да се направи анализ на съществуващите процеси по целия технологичен цикъл на предоставяне на услугите в сектора в посока на премахване или максимално намаляване на необходимостта от взаимодействие на оператор с информационна система. Чрез последващ реинженеринг на процесите да се премине от връзка „оператор <-> система“ към връзка „система <-> система“. Рейнженерингът в тази посока ще доведе до драстично намаляване на разхода на труд, време и минимизиране на влиянието на субективния фактор при предоставянето на услуги. Необходимо да се премине от използване на електронни документи с неструктурирана информация, към използване на електронни форми със структурирана такава. Структурираната информация е пригодна за обработка, анализ и вземане на решение от страна на информационните системи. Структурираната информация е еднозначна, независимо от средствата, с които се обработва.

Необходимо е разширяването на обхвата на използване на единни класификатори /вътрешни и международни/, както във вътрешните за сектора процеси, така и при предоставяне на електронни услуги.

От страна на заявителя на електронна услуга е необходимо реинженерингът на процесите да е насочен към използване на електронни форми с максимално структурирана информация, подлежаща на формален контрол, както и преминаване от въвеждане на данни в полета към избор на такива от вече съществуващи списъци или класификатори.

VIII. ТЕХНОЛОГИЧЕН МОДЕЛ

Технологичният модел до голяма степен определя ефективното използване на вложените до момента средства за информационни и комуникационни ресурси и оптимизирането на разходите за придобиване на нови такива и тяхната поддръжка.

Моделът определя и възможностите за гъвкавото прилагане, оптимално използване и преразпределение на ресурсите между различни структури, услуги и процеси в сектор „Правосъдие“, в зависимост от конкретно възникнали краткосрочни или дългосрочни приоритети.

Технологичният модел следва да предостави и средства за виртуализация на хардуерните и софтуерни активи в СП и използването им от структурите в сектора като виртуални такива, в зависимост от конкретните им потребности.

Основният принцип при реализацията на технологичния модел е централизация на всички информационни ресурси при изграждане, поддръжка и предоставяне на ИТ инфраструктурата в сектора, при гарантиране на високо ниво на надеждност, отказоустойчивост, сигурност, и не на последно място, ефективност на изградената по модела ИТ инфраструктура и поддържаните от нея информационни масиви и предоставяни електронни услуги.

За всяка структура в сектора ще бъде предоставена за ползване инфраструктура, удовлетворяваща нейните изисквания и потребности и позволяваща разширяване на функционалност и обхват в реално време (машабируемост).

8.1 Технологичен модел на комуникационна свързаност

Технологичният модел следва да предостави средства за използване на комуникационна свързаност при:

- надеждно (гарантиране на целостта на пренасяните данни);
- отказоустойчиво (комуникацията е достъпна 24x7) ;
- сигурно (гарантиране на невъзможността за неоторизиран достъп до пренасяните данни)

пренасяне на данните във всяка една структура и между структурите, при използване на една и съща физическа комуникационна свързаност между тях.

Изискванията ще бъдат постигнати чрез предоставяне на технологични възможности за изграждане на виртуални мрежи за всяка една структура в СП върху физически предоставените такива.

За предоставяне на физическа свързаност ще се разчита основно на разширяващата се мрежа за широколентов достъп на държавната администрация ЕЕСМ, както и на алтернативен доставчик при липса на възможности от страна на държавната администрация.

8.2. Технологичен модел на информационна инфраструктура

Информационната инфраструктура е базата, върху която в перспектива ще бъдат развивани инициативи в областта на електронното управление и електронното правосъдие. Градивните елементи ще осигурят създаването на изчислителни центрове за разполагане на оборудване и достъп до ИТ услуги; среда за сигурен и надежден обмен на информация между всички структури и обекти в сектора, както и с външни такива; средства за управление, контрол, ефективно предоставяне и динамично преразпределение на необходимите ИТ ресурси, необходими за функционирането на използванието интегрирани системи и предоставяни електронни услуги от сектора.

При избора на подходящи ИТ решения следва да се вземат предвид:

- потребностите и възможностите за ползване на съвременните технологии от специалистите във всички структури на СП в тяхната ежедневна организационна, информационна и други професионални дейности, за да могат да ползват всички налични данни в сектора, както и данните от всички държавни структури и институции;
- необходимостта от изграждане на информационна мрежа, която да свързва всички структури на СП, независимо от това дали предоставят външни или вътрешни услуги;
- необходимостта от специфични информационни системи за различните организационни структури в СП, произходящи от конкретните дейности в тях, които да съхраняват и информация за междусистемната интеграция;
- инфраструктурата на СП трябва да може да се интегрира безпрепятствено в информационната инфраструктура на публичната администрация и освен това да отговаря на изискванията за интеграция в аналогичната инфраструктура на международните институции и организации, в областта на правосъдието;
- и не на последно място – необходимостта от достатъчен ресурс и капацитет за създаване на бази данни и централизирани електронни регистри, управлявани по единни правила и отговарящи на общи за сектора критерии, в съответствие със залегналите в стратегията за електронно управление.

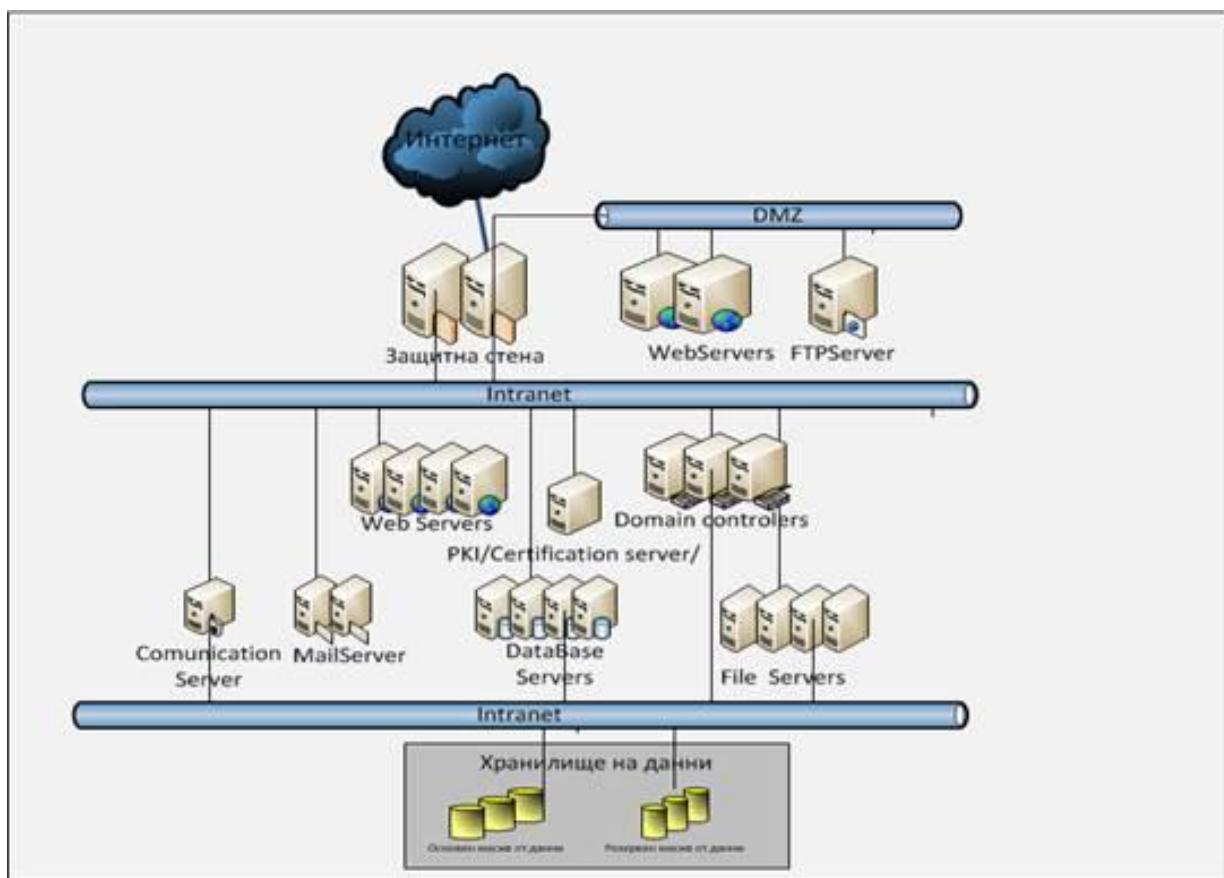
8.3 Технологичен модел на изчислителни центрове и ИТ инфраструктура в тях

Изборът на технологичния модел ще бъде извършен при спазване на следните основни принципи и конкретни технологични решения за реализация – гарантиране на високо ниво на надеждност, отказоустойчивост и сигурност чрез:

- изграждането на три изчислителни центъра за сектор „Правосъдие“:
 - Основен и Огледален център с напълно еднакво оборудване и функции, които работят паралелно, като разпределят натовареността помежду си. При физическо отпадане на един от тях, другият да е в състояние да поеме изцяло функциите, като това не се отразява по никакъв начин на крайните потребители.
 - Център за възстановяване след авария – оборудван със технологични средства, които позволяват възстановяване на предоставените услуги в максимално кратки срокове, по предварително разписани процедури. Възстановяването трябва да е съпроводено с минимална загуба на данни.

- изграждане на ИТ инфраструктурата в центъра – при максимално използване на съществуващите технологични решения и със средствата на виртуализацията, при ясно разграничение на отговорностите и гарантиране на конституционния принцип за разделение на властите.
- използване на централизирани средства за управление и контрол на ИТ ресурсите в центровете, при ясно разграничение на отговорностите и гарантиране на конституционния принцип за разделение на властите.

Примерната структура на изчислителните центрове в сектор „Правосъдие“ би изглеждала по следния начин:

8.4. Приемственост

При избора на средства, ще се отчитат вече доставените и внедрени автоматизирани системи и ресурси и тяхната пригодност за адаптиране и развитие в съответствие с непрекъснато повишаващите се изисквания към ИТ инфраструктурата в съответствие с предизвикателствата към публичната администрация и нарастващи изисквания към предоставяните от нея административни услуги и информация.

Технологичният модел до голяма степен определя ефективното използване на вложените до момента информационни и комуникационни ресурси и оптимизирането на разходите за придобиване на нови и тяхната поддръжка.

Моделът определя и възможностите за гъвкавото прилагане, оптимално използване и преразпределение на ресурсите между различни структури, услуги и процеси в СП, в зависимост от конкретно възникнали краткосрочни или дългосрочни приоритети.

Технологичният модел следва да предостави възможност за съвместно ползване на съществуващи с новопридобити хардуерни ресурси в сектора.

8.5. Сигурност

За да бъде гарантирана сигурността на електронното управление, респективно електронното правосъдие, ще бъде прилагана съвкупност от методи и средства за защита на информацията и информационните системи от неоторизиран достъп, модификация и унищожаване на данни и други.

Целта е осигуряване на баланс между достъпност и конфиденциалност при обмен на данни между отделните заинтересовани лица в електронното управление. В допълнение към реализирането на услугите ще се дефинират и различни нива на сигурност за постигане на надеждна комуникация при използване на публични канали за достъп.

8.6. Оперативна съвместимост

Ефективният обмен на данни между различни системи в администрацията ще бъде осигурен чрез прилагане на разработените европейска и национална рамка за оперативна съвместимост, и международните стандарти, на които те отговарят. Тя се явява една от важните предпоставки за успешна комуникация с потребителите на електронни услуги, предоставяни от системите на електронното управление.

IX. МОДЕЛ ЗА ДОСТЬП ДО ЕЛЕКТРОННО ПРАВОСЪДИЕ

Моделът за достъп до ЕП се прилага при спазването на основните принципи на концепцията за използване на електронни дела и електронни документи от магистрати и служители, както и възможността от страна на гражданите за волеизявления по електронен път.

На следната фигура са визуализирани процесите за достъп до единна информационна система на съдилищата, като част от електронното правосъдие:

X. МОДЕЛ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ЕЛЕКТРОННА АДМИНИСТРАТИВНА УСЛУГА НА ГРАЖДАНТЕ И БИЗНЕСА

Моделът се основава се на принципите за:

- заявяване, заплащане и предоставяне на услугата по електронен път;
- минимални географски и технологични ограничения;
- услуги, максимално близо до гражданите и бизнеса;
- заявяване чрез електронни форми с минимално изискуема първоначална информация.

Моделът е необходимо да предоставя средства за заявяване на услуга по електронен път чрез идентифициране на заявителя с персонален електронен идентификатор. Заявителят въвежда в електронна форма изискуемата информация. Подписва я с електронен подпись при необходимост. Системата извършва формален контрол на въведената информация. Системата заявява допълнително изискуемата за предоставяне на услугата информация от свързани услуги по служебен път. Представя се възможност за заплащане на услугата по електронен път чрез използване на наложилите се средства за електронни плащания. Представяне на услугата по традиционен или електронен път максимално близо до заявителя.

Въвеждането на електронното управление в сектор „Правосъдие“ гарантира повишаване на доверието в сектора, максимална прозрачност в работата, високо качество на предоставяните електронни услуги и равнопоставен достъп до правосъдие.

Настоящата Стратегия консолидира съществуващите различни стратегически документи в сектор „Правосъдие“ и обхваща принципите на електронното управление в Република България и основните елементи на правоприлагания процес – ефективност, прозрачност, бързина, качество, отчетност и борба с корупцията.